

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

I. Indledning.

1. De første generelle tilskud, der indførtes som led i reformen af byrdefordelingen mellem staten, amtskommunerne og kommunerne, tog sigte på at udligne de forskelle i de amtskommunale og kommunale skattetryk, der kunne henføres til forskelle i amtskommunernes og kommunernes *beskatningsgrundlag*. Med virkning fra 1970-71 indførtes der således et skattegrundlagstilskud til amtskommunerne, jfr. lov nr. 234 af 4. juni 1969 om generelle tilskud til kommunerne. Ved lov nr. 282 af 10. juni 1970 indførtes en kommunal udligningsordning med virkning fra 1971-72. Fælles for de to ordninger er, at beskatningsgrundlaget pr. indbygger anvendes som tilskudskriterium.

2. Under behandlingen i folketinget af forslaget til lov om kommunal udligning efterlyste man fra flere sider et tilskudssystem, der også kunne virke udlignende på forskellene i *udgiftsbehovet* fra kommune til kommune. På denne baggrund blev der mellem de kommunale organisationer, Københavns og Frederiksberg kommuner, budgetdepartementet og indenrigsministeriet indledt et teknisk samarbejde, der resulterede i et forslag om et *tilskudssystem efter objektive udgiftsbehovskriterier* eller *udgiftsbehovstal*. Dette tilskudssystem, der oprindeligt kun omfattede kommunerne, blev med virkning fra 1973-74 gennemført ved lov nr. 294 af 9. juni 1971 om ændring af forskellige lovbestemmelser om tilskud til og udligning mellem kommunerne.

Den konkrete anledning til indførelsen af tilskuddet var bortfaldet af den almindelige vejrefusion, der sidste gang blev udbetalt til kommunerne i 1972-73. Den kompensation, som kommunerne modtog i denne anledning, blev i 1973-74 fordelt efter det nye tilskudssystem.

Tilskuddet efter udgiftsbehovstal tager sigte på at udligne forskellene i det samlede kommunale udgiftsbehov og ikke blot forskellene i udgiftsbehovet på de udgiftsområder, der berøres af refusionsomlægningerne. Tilskuddet er derfor udformet således, at de enkelte kommuners andele af det samlede tilskudsbeløb svarer til de pågældende kommuners andele af det samlede kommunale udgiftsbehov.

3. Til og med 1974-75 blev de merudgifter, der påførtes amtskommunerne i forbindelse med op-

gaveoverførsler, refusionsnedsættelser og refusionsbortfald, kompenseret ved forhøjelser af det amtskommunale skattegrundlagstilskud.

Amtskommunerne i hovedstadsområdet opfylder ikke betingelserne for modtagelse af skattegrundlagstilskud, og en videregående anvendelse af skattegrundlagstilskuddet som kompensation for refusionsnedsættelser m. v. kunne derfor ventes at ville give anledning til en for kraftig belastning af amtskommunerne i dette område.

Da loven om generelle tilskud var til revision i foråret 1973, blev der derfor – med henblik på kommende opgaveoverførsler og refusionsomlægninger i relation til amtskommunerne – tilvejebragt hjemmel for også at yde amtskommunerne et tilskud efter udgiftsbehovstal, jfr. § 5 i lov nr. 379 af 13. juni 1973 om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner.

Med virkning fra 1975-76 er statsrefusionen af amtskommunernes udgifter vedrørende sygesikring, sygehusvæsen og gymnasieskoler ophævet, jfr. lov nr. 314 af 19. juni 1974 om ændring af lov om offentlig sygesikring, lov nr. 324 af 19. juni 1974 om sygehusvæsenet og lov nr. 338 af 19. juni 1974 om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser. Samtidig er statsrefusionen af kommunernes ungdomsskole- og folkeskoleudgifter faldet bort, jfr. lov nr. 336 og lov nr. 337 af 19. juni 1974 om ændring af henholdsvis lov om fritidsundervisning og lov om folkeskolen. Som følge af disse seneste refusionsændringer vil amtskommunerne i 1975-76 modtage et tilskud efter udgiftsbehovstal, der er opgjort til ca. 2,9 mia. kr. Endvidere forøges tilskuddet til kommunerne fra 435 mio. kr. til ca. 3,1 mia. kr.

4. Forud for gennemførelsen i folketinget af refusionsnedsættelserne på undervisnings-, sygehus- og sygesikringsområdet blev der foretaget beregninger af virkningerne for de enkelte kommuner og amtskommuner af såvel disse ændringer som af de foreslåede ændringer på biblioteksområdet, inden for fritidsundervisningen og på bistandslovens område.

Disse beregninger viste, at en så omfattende refusionsafvikling ville resultere i en række meget betydelige udsving i de amtskommunale og kommunale skattetryk. Forklaringen herpå måtte i første række søges i det forhold, at de hidtil benyttede kriterier og vægte for tilskuddet efter udgifts-